

Az ókori olimpiai játékok

„Ünnepi játék sincs, ami méltóbb Dalra,
mint Olümpia”

/Pindarosz/

Onyestyák Nikolett

2007.

„A legjobb a víz s az arany mint éjszakában égő
tűz, kicsillog a fejedelmi kincs közepéből.

Ha férfitettekét kívánsz,
kedves szívem, zengeni,
ne keress napnál melegebb- s ragyogóbbat
az ég tágas mezején,
ünnepi játék sincs, ami méltóbb
dalra, mint Olümpia.”

(Pindarosz, *I. Olümpiai óda*)

Az Olimpiai Játékok eredete

- Kr.e. 776-tól bizonyítható történelmileg → görög időszámítás kezdete
- Kr. E. 1580-ban is voltak már ünnepi játékok → diszkoszfelirat
- Eredet a legendák homályába vész
  - Héraklész félisten és Augeiasz király
  - Héraklész apja Pelopsz
  - Héraklész és Zeusz
- Szerződés Lükargosz spártai királlyal

Az ókori Olimpiák helyszíne

Az első olimpiai stadion

- Márvány rajthely a futóknak, tribün a versenybíráknak, és egy oltár a Földanyának
- A nézők körülötte a földsáncokon
- Egy évezreden át működött
- 192,27 m hosszú, 32,045 m széles
- A hippodrom hossza 1 spina (= 2 stadion), szélessége 190m

Az olimpiára való felkészülés

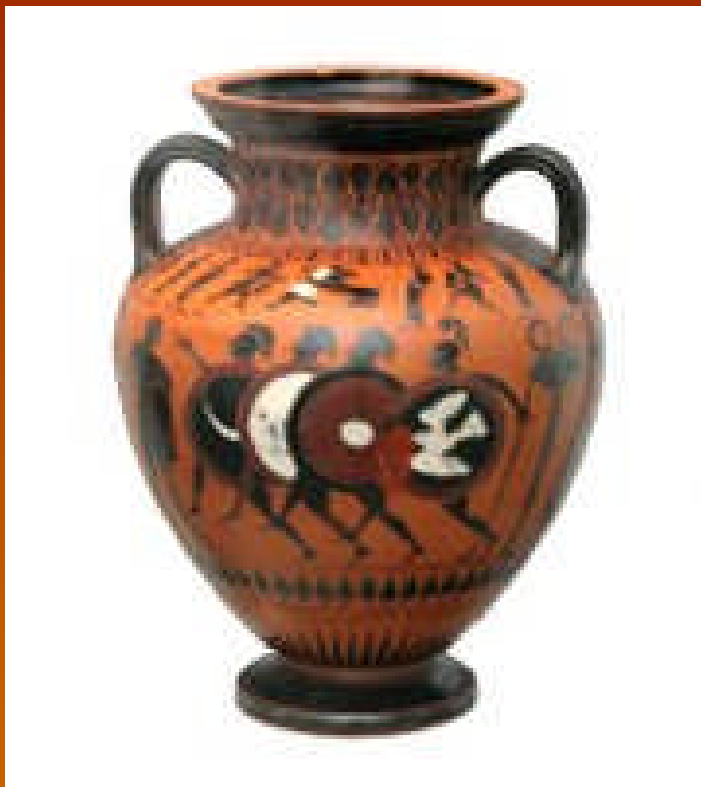
Az olümpiai szent völgy az antik építmények maradványaival

- „Az olümpiai vagy püthiai győzelem és általában mindenféle siker, tudás és gyönyör csak nagy szenvedés árán érhető el.”
/Antiphónosz/
- „Fel Olümpiába. Lépjetek a Stadionba, s legyetek győztes férfiak. Aki azonban nem készült fel eléggé, az menjen ahová akar.!”

A versenyek

- 1. nap – áldozat bemutatása, eskü, fiúk versenyei
- 2. nap – hipposzi agónok: ló- és kocsi-verseny, ötpróba, halotti ünnepség
- 3. nap – Zeusz áldozat, futóversenyek
- 4. nap – birkózás, öklözés, pankration, futás teljes fegyverzetben
- 5. nap – ünneplés, hálaadó áldozat

A versenyzők, és a nézők

- „Nem tikkadsz-e el ott?
Nem taszigálnak,
szorongatnak? Nem
fürdesz-e rosszul? Nem
ázol-e bőrig,
valahányszor esik? Nem
tipródsz-e a tömegben,
nem vesz-e körül
ordítózás és más
bosszúság? De hát úgy
gondolom, hogy kibírod
és elviseled mindezt, ha a
látnivalók
emlékezetességével
hozod egyensúlyba”

/Epiktétosz/

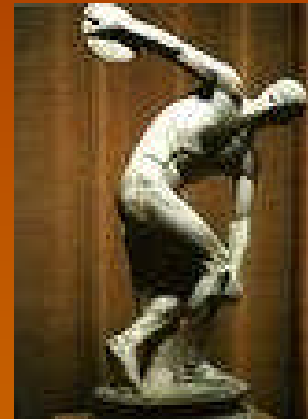
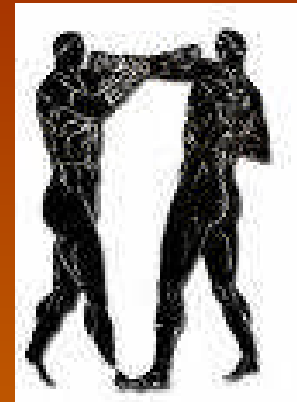

A versenyszámok

- 1.) Futás (stadion, hosszútáv, fegyveres)
- 2.) Pentathlon (futás, gerely, diszkosz, távolugrás, birkózás)
- 3.) Ökölvívás
- 4.) Pankration
- 5.) Birkózás
- 6.) Lovasversenyek

A győztesek

- „Vagy győzelmi babér, vagy halál!”
- Rekordokat, eredményeket nem tartanak számon
- a thaszoszi Theaganész 22 év alatt 1103 versenyt nyert meg
- csak az első számít, kivétel pentatlon és fogathajtás
- isteneknek kijáró ünneplés → dicsőséget hoztak városukra

A legkiválóbb győztesek

Versenyző

Rhodoszi Leonidas

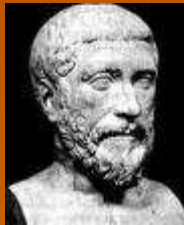
Magarai Herodoros

Xanthosi Hermogenes

Krotóni Astylos

Spártai Hipposthenes

Krotóni Milo →

Spártai Chionis

Római Nero →

Elisi Gorgos

Versenyszámok

stadion, két-stadion,
fegyveres futás

lovaglás

stadion, két-stadion,
fegyveres futás

stadion, két-stadion,
fegyveres futás

birkózás

birkózás

Stadion, két-stadion

Lovaglás, tragédia, líra 10
lovas kocsiverseny

Két-stadion, fegyveres futás,
öttusa

Győzelmek

12 db: 164, 160,
156, 152 B.C.

10 db: 328 - 292
B.C.

8db: 81, 85, 89
A.C.

7db: 488, 484,
480 B.C.

6db: 632, 624,
620, 616,
612, 608 B.C.

6db: 536, 532,
528, 524,
520, 516 B.C.

6db: 664, 660,
656 B.C.

6db: 67 A.C.

6db: (?)

A krotóni Milón

- Már 540-ben 14 éves gyerekként babérkoszorút szerzett birkózásban
- 532-516 között 5-ször volt olimpiai bajnok
- Megszerezte a periodonikész címet 6-szor (Olümpia, pütho, Iszthmosz, Namea)
- Naponta 6.5 kg húst és ugyanennyi kenyeret evett + 10 liter bort → 50 000 Kal
- A stadiont körülsétálta a vállán egy négyéves ökörrel, majd leütötte és megette
- „egészséges akár a krotóni”
- Életnagyságú ércszobrát maga cipelte el az Altiszba

A thasszoszi Theagenes

- Ökölvívó (480 B.C.), pankrátor (476 B.C.), futó (más játékokon szerzett számos győzelmet)
- 9 évesen egy bronz szobrot hazavitt a piactérről
→ Szövevényes legenda a szoborról

A rodoszi Diagorasz

- 464 B.C. ökölvívó bajnok
- Az ókori nemes sportoló minden erényével rendelkezett
- Hermész fiaként tisztelték

Két fia és unokája is olimpiai bajnok

A skotousszai Polidamasz

- 408 B. C. pankrátor
- Egyszer puszta kézzel megölt egy oroszlánt
- Megállította egy gyorsan haladó kocsit
- Dáriusz király kiállította három harcos ellen, ott is győzött
- Egy barlangban lelte halálát

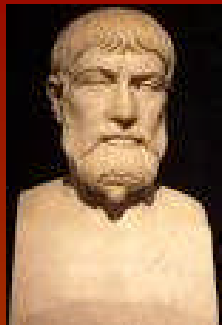

A cariai Melankomasz

- Ökölvívó 49 A.D.
- Olyan bátor, amilyen szép!
- Soha nem veszített
- Különleges ökölvívói stílus

Pindarosz olimpiai ódáiból

Nincsen irigye, övé a dicséret,
ki győz az Olümpián.

A mi nyelvünk mind e dicsőség pásztora kíván lenni,
S istentől való az is,

Mikor kivirul bölcs férfi szívében a gondolat. Tudd meg hát,
Arkhesztatosz sarja, hős Hagészidémosz: győztél, mint
ökölvívó,

És az olajfa arany lombjából font koszorún

Édes ének lesz a dísz: az én szavam,

És hazádat, Lokriszt sem felejttem el,

Vár az ünnep ott s kezeskedem, ha jöttök,

Drága Múzsák, jöttök vendégekhez nem rideg

És a szépben nem járatlan bölcs és bátor nép közé.

Mert a róka – tűzpiros vad – és a bömbölő oroszlán
sem cserél természetet.”

Az ókori és a modern sport különbségei

- Szekularizáció
- Egyenlőség
- Specializáció
- Racionalizáció
- Bürokratizáció
- Eredmények mérése
- Rekordokra való körekvés

A maratoni futás

- A királynő koronája
- Görög-perzsa háború Kr. e. 490
- Michel Bréal hidat épít múlt és jelen között
- Bréal és Vikelasz régóta jó viszonyban
- A győztes számára egy serleget ajánlott föl
- Legenda vagy valóság?
- Miltiadész elvezette a görög sereget Athén megmentésére
- Az athéni olimpiái előtt görög próbaversenyek a maratoni távon („Maratoni futás 42 km felett”)
- Melpomené is jelentkezett a versenyre

Pierre de Coubertin 1935. aug. 4.

„Én személy szerint nem helyeslem nők részvételét nyilvános versenyeken, ami nem jelenti feltétlenül azt, hogy ők egy sor sportágat nem művelhetnek, csak éppen nem nyilvánosan bemutatva. Az olimpiai Játékokon szerepük kiváltképp az lehet – miképp a régi lovagi tornákon -, hogy megkoszorúzzák a győzteseket. Az Altiszt a legszentebb helyként csak az egyéni versenyzők számára választották ki, akit felavatva és megtisztítva engedtek a döntő küzdelmekre, és így ő az izomerő vallásának egyfajta papjává és szolgájává vált. Éppígy fogom én fel a modern olimpizmust is... melyben a sportolók azért gyűlnek össze, hogy erejüket a férfias sportban összemérjék, olyan sportágakban, amelyek a férfi védelmét, önmaga, a veszélyek, a természeti erők, az állatok és az élet feletti uralmát célozzák...”